

STEG

Ett forsknings- och utvecklingsprojekt
om stöd till egenvård för äldre personer

Elin Jakobsson, postdoc Äldrecentrum
Emma Granström, forskare FOU nu

Projektet genomförs i samverkan mellan:

Projektet finansieras av Forte dnr 2121-01848

Godkänt av Etikprövningsmyndigheten dnr 2022-04018-01

Varför stöd till förebyggande egenvård?

- Fler äldre personer bor hemma längre
- Funktionsbevarande och förebyggande insatser ➡ minska vårdbehov
- Värdefullt för den enskilde – behålla självständighet och kontroll

Omställning till Nära vård

”Den närmsta vården är den som patienten/brukaren kan ge sig själv – egenvården – samt det stöd kommuner och regioner kan ge för att möjliggöra detta.”

Lagen om egenvård

Egenvård =
en hälso- och sjukvårdsåtgärd som
legitimerad sjukvårdspersonal har bedömt att
den enskilde personen kan utföra själv
eller med stöd av någon annan

Regional överenskommelse

Egenvårdsintyg

EGENVÅRD MED PRAKTISK HJÄLP
PLANERING/BEDÖMNING/UPPFÖLJNING

Patientuppgifter

Ansv. vårdgivare:

Ev. hemtjänstföreståndare:

Jag ger mitt samtycke till att personal som skall hjälpa mig/mitt barn med egenvården och besöksfattare inom kommun samt till ansvariga inom hälso- och sjukvården får utbyta information om information om frågor som rör egenvården:

(Underskrift på pappersutskriften)

Följande hälso- och sjukvårdsåtgärd har bedömts som egenvård:

Åtgärden beräknas pågå:

Finns behov av information, handledning eller enkel instruktion av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal till den eller dem som skall utföra egenvården?

☐ Nej, den vuxna patienten instruerar sig själv

☐ Ja

Namn på den som ansvarar för instruktionen:

Vad ska instrueras:

På vilket sätt:

När detta ska ske:

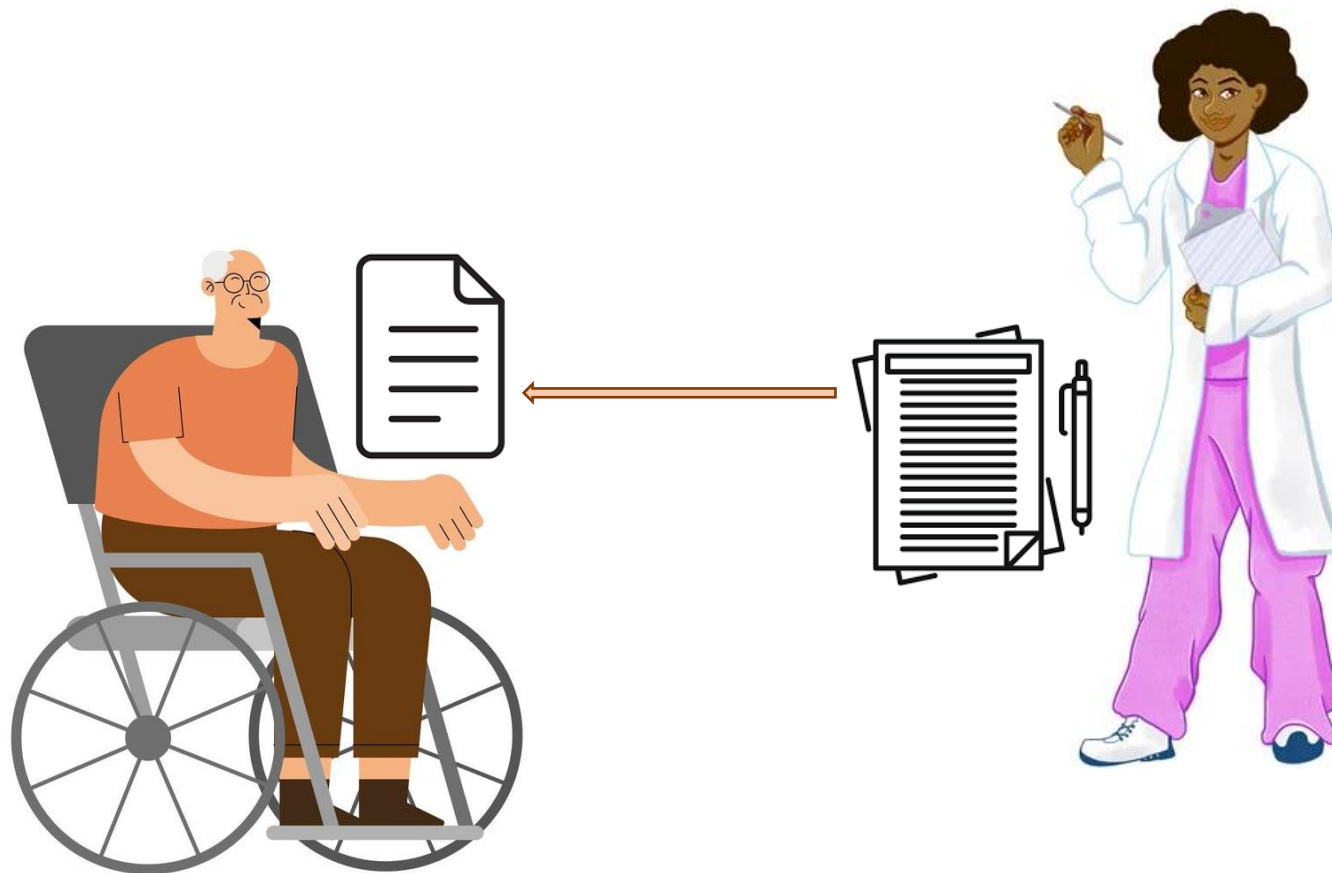
Följande åtgärder ska vidtas om den enskilda drabbas av eller riskerar att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvården:

Kontakta:

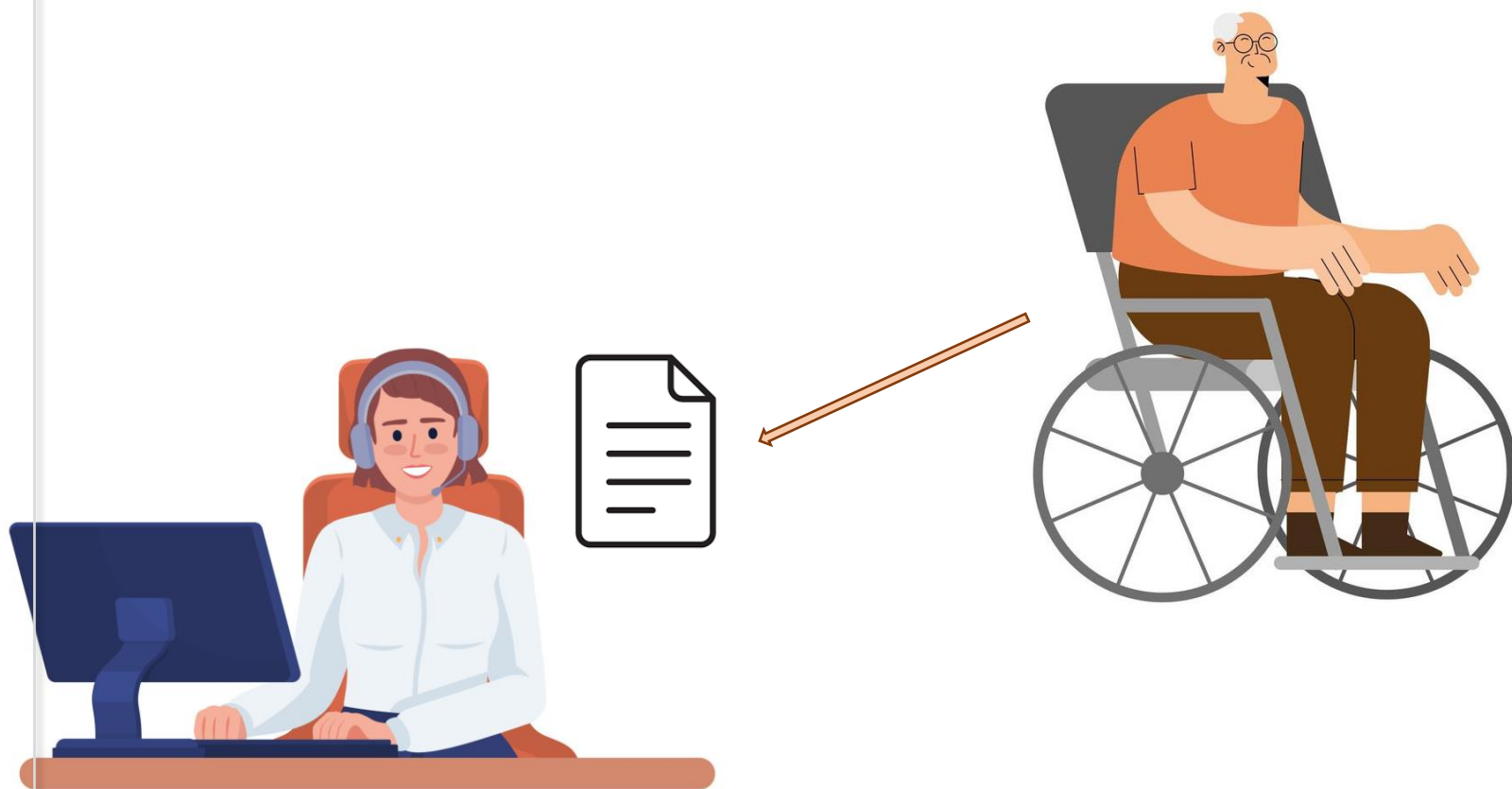
Telefon:

Exempel på processen för egenvårdsintyg

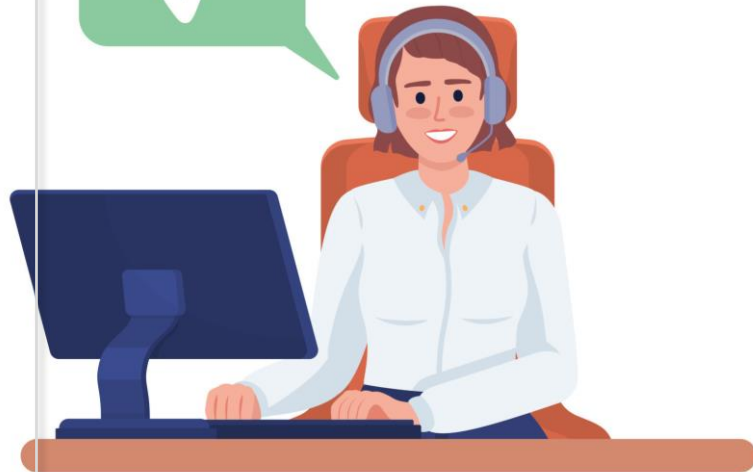
Här har vi en äldre herre som börjat få svårt att förflytta sig från sin rullstol till sängen. Hans fysioterapeut har därför ordinerat funktionell styrketräning i form av ett antal uppresningar/dag. Hon har bedömt att han kan utföra detta som egenvård, men att han behöver stöd av en person för att hålla balansen under uppresningarna, för att kunna träna på ett säkert sätt. Fysioterapeuten skriver därför ett egenvårdsintyg och ger det till den äldre herren...

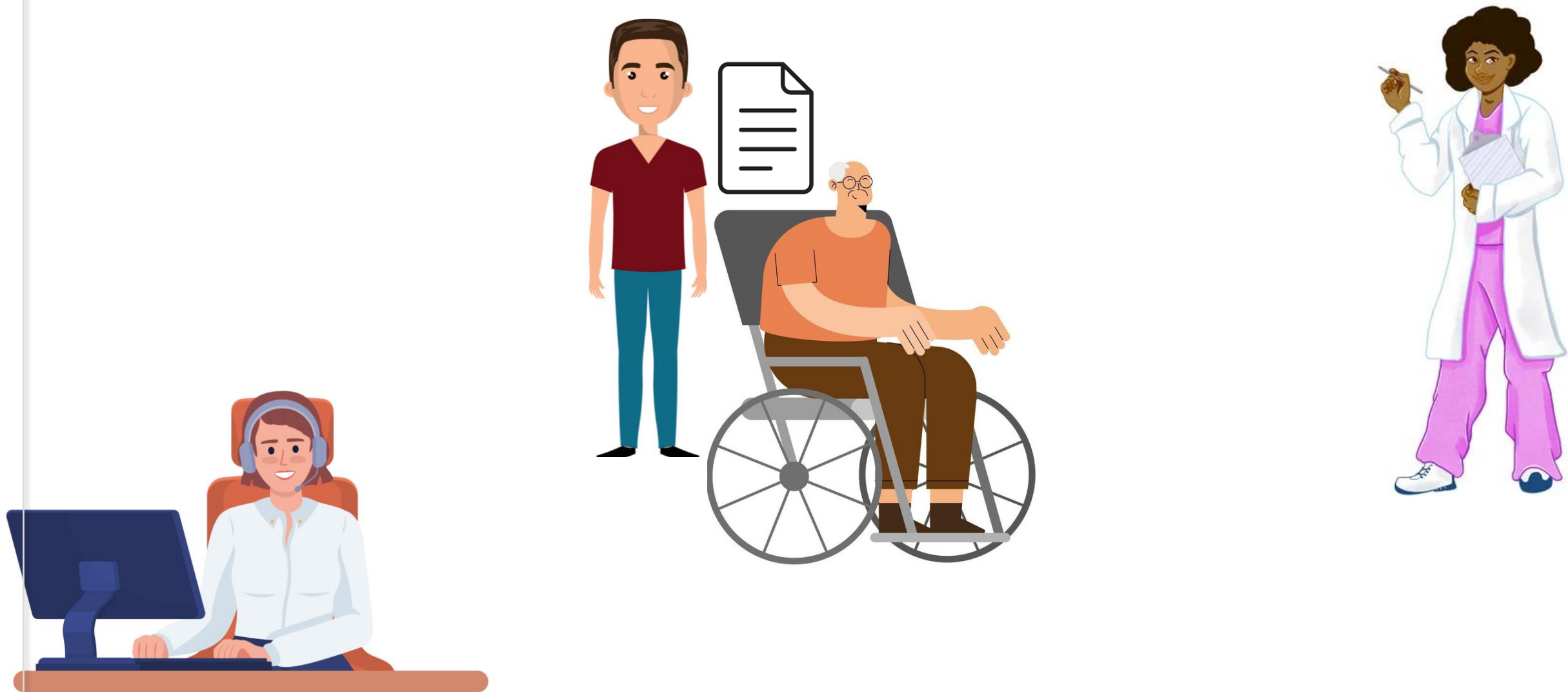
... som då kan ansöka hos kommunens biståndsenhet om att få stöd när han ska göra sin träning– och bifogar då intyget till sin ansökan. Biståndshandläggaren gör en behovsutredning, och i det här fallet så beviljas hans ansökan.

Biståndshandläggaren meddelar sedan
hemtjänstutföraren om beslutet och vad
insatsen stöd till egenvård gäller

Det är nu upp till hemtjänsten att mobilisera resurser för att ge stöd till den äldre herren.

Syfte med STEG

Vi vill undersöka hur **egenvårdsintyget** kan användas när
primärvård och äldreomsorg **samarbetar**
för att **förebygga ohälsa** hos
äldre personer med hemtjänst

Delstudier i STEG

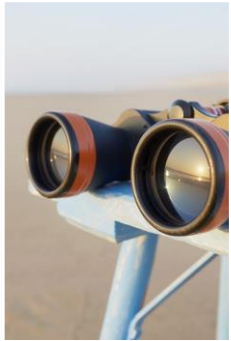
Kartläggning

I vilken utsträckning används egenvårdsintyget, och för vad?

Professionellas perspektiv

Hur uppfattar involverad personal arbetet med att stödja äldres egenvård med hjälp av egenvårdsintyg?

Äldre personers perspektiv

Vad är viktigt för äldre personer för att vilja ta emot stöd till egenvård från hemtjänsten?

Samskapa arbetsmodell med alla involverade parter

Vad är viktigt för ett välfungerande arbete med att stödja äldres egenvård?

Resultat

Kartläggning

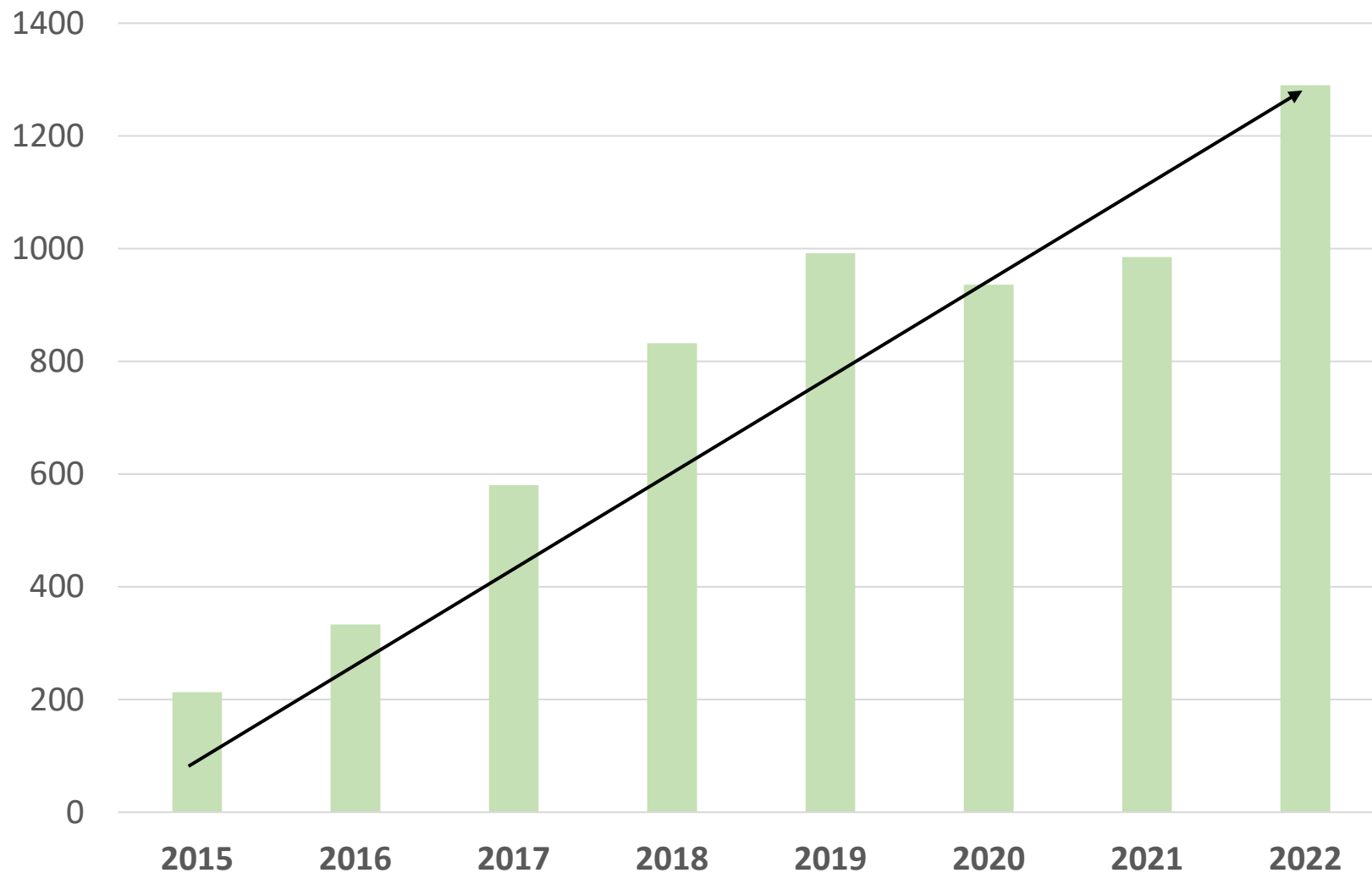

Professionellas perspektiv

Äldres perspektiv

Egenvårdsintyg – Stockholm

Alla kommuner har mottagit intyg

Många PV-enheter utfärdade få intyg
Få PV-enheter – 100 intyg eller fler

Egenvårdsintyg – för vilka insatser?

Handhavande av läkemedel

Påtagning av kompressionsstrumpor

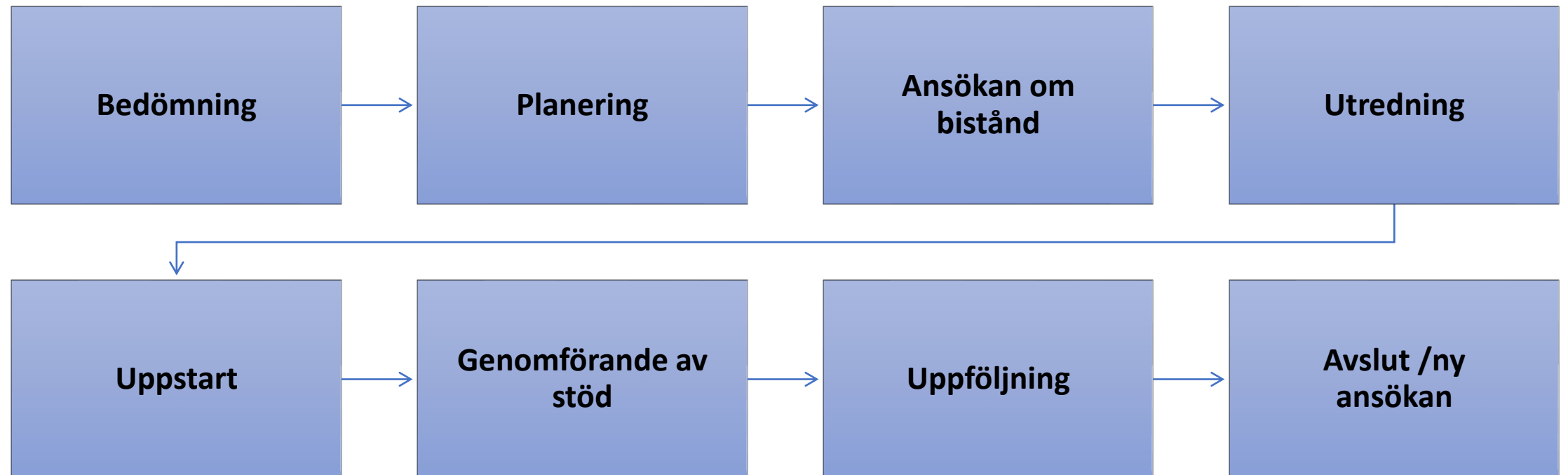
Fysisk aktivitet

Sondmatning

Utfärdare av intyg

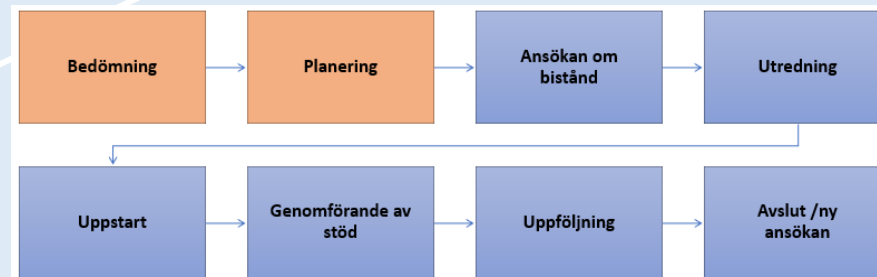
	Befattning (legitimerad sjukvårdsprofession)	Totalt antal intyg	(%)
	Distriktssköterska/sjuksköterska	4876	79
	Läkare	813	13
	Fysioterapeut	263	4
	Arbetsterapeut	15	<1
	Dietist	2	<1
	Logoped	1	<1
	Uppgift saknas	191	3
	Totalt	6161	100

Processen enligt regionala överenskommelsen

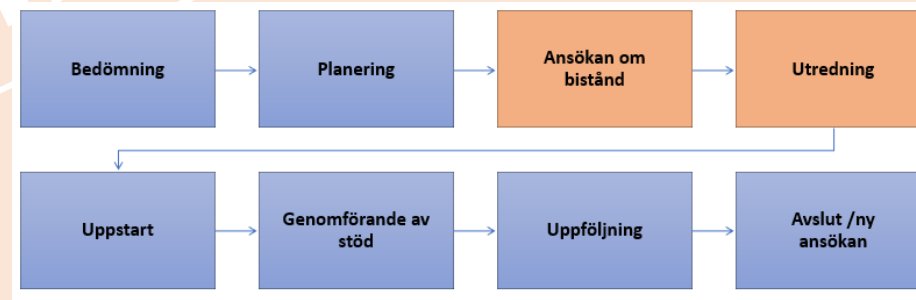
Bedömning och planering

- Riktlinjer ger utrymme för tolkningar– egenvård, ”ansvar för säkerhet”, ”praktisk” hjälp/stöd, kognitiv svikt
- Svårt att ta tillvara varandras kompetenser och perspektiv för helhetssyn
- Kommunikation genom egenvårdsintyget
- Sällan SIP

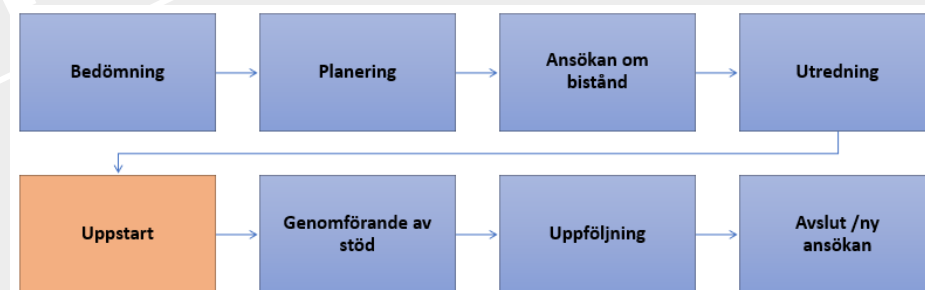
Ansökan om bistånd och utredning

- Egenvårdsintyget fylls inte i korrekt
- Kommuners riktlinjer för beviljande varierar
- Olika förhållningssätt till hur det ska fungera, principiellt - pragmatiskt

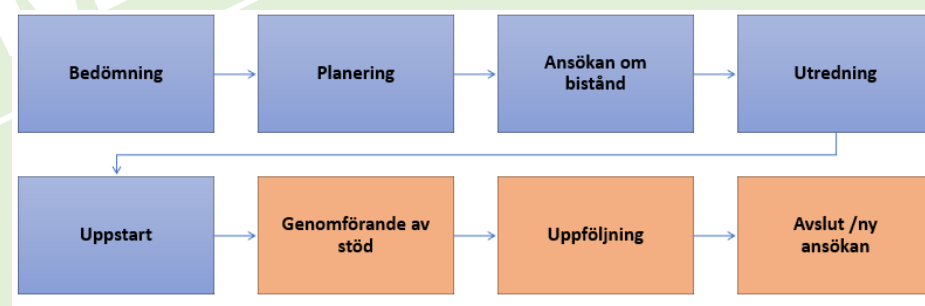
Uppstart

- Kommunikation är nyckeln
- Fungerar när det finns struktur för samverkan och dialog/gemensamma möten
- Ofta personbundet

Genomförande, uppföljning och avslut

- Ansvarsförskjutning
- Olika uppfattningar om hur uppföljning ska göras

Sammanfattningsvis – professionellas perspektiv

- Egenvård behöver stödjas, men hur?
- Gemensamt mål att erbjuda en säker och personcentrerad vård och omsorg
- Olika perspektiv på behov
- Riktlinjer med utrymme för tolkning
- Ansvarsfrågan
- Kommunikation är nyckeln

Äldre personers perspektiv

**En föränderlig hälsa –
eget ansvar men
behov av stöd**

Hälsa

- fysisk träning
- social samvaro
- sömn
- mat
- etc...

**Egenvård?
&
Egenvårdsintyg?**

Äldre personers perspektiv

En föränderlig hälsa –
eget ansvar men
behov av stöd

Begränsningar
i egna
förutsättningar

Behov av stöd för
att upprätthålla
sin hälsa

Strävan mot
'*det normala*'
i en
'*avvecklande
livsfas*'

Mentala/interna
processer

- coping
- acceptans
- anpassning
- motivation

Äldre personers perspektiv

En föränderlig hälsa –
eget ansvar men
behov av stöd

Behov av stöd för
att upprätthålla
sin hälsa

Professionellt stöd
–
en förutsättning

Anhöriga
–
*'en livlina,
en spindel'*

PV-rehab

Hemtjänsten

Samverkan?

Äldre personers perspektiv

**En föränderlig hälsa –
eget ansvar men
behov av stöd**

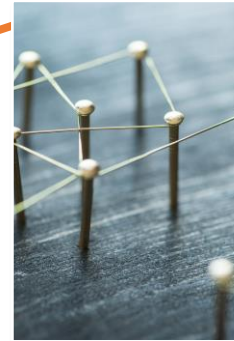
**Viktiga men
komplicerade
relationer**

**Omsorg som
uppskattas**

**Insatser från
hemtjänsten –
nödvändigt &
hjälpamt
men komplicerat**

**Utgör
hemtjänstens
arbetsmiljö**

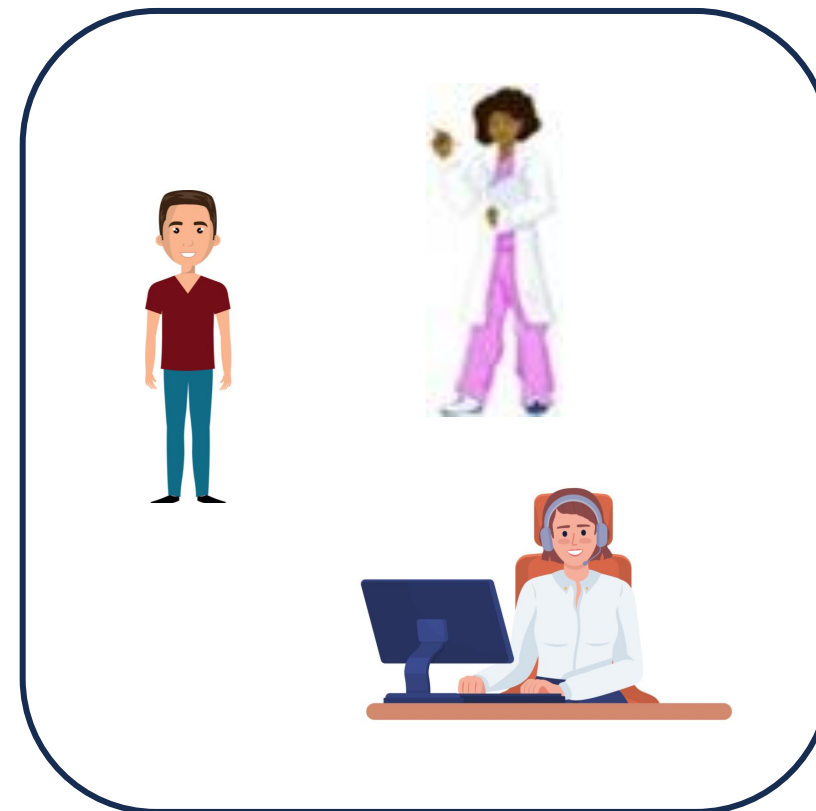
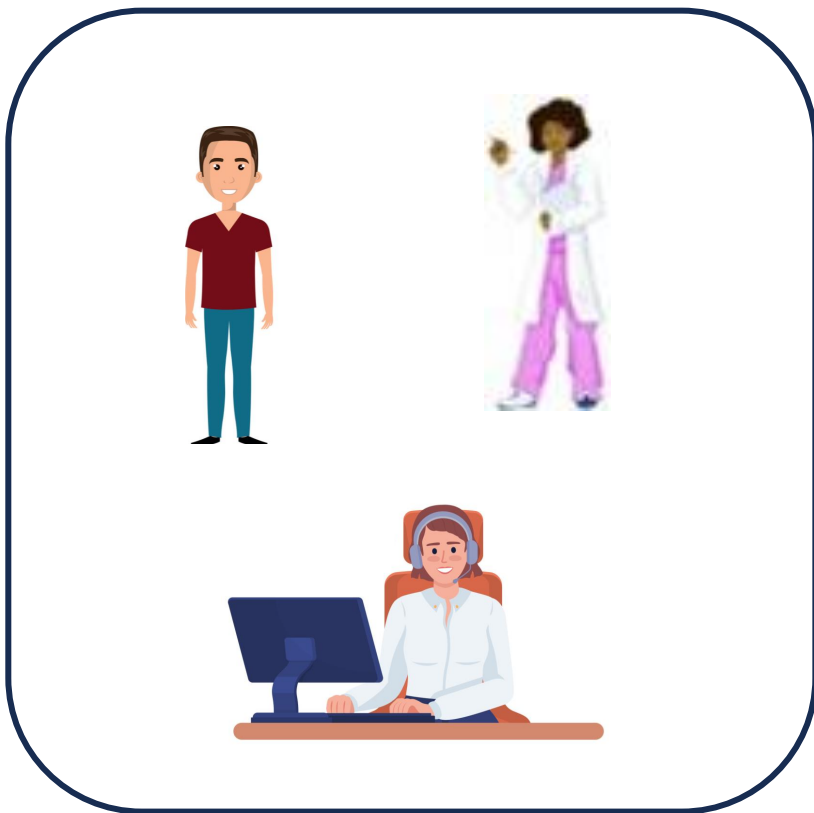
Delstudier i STEG

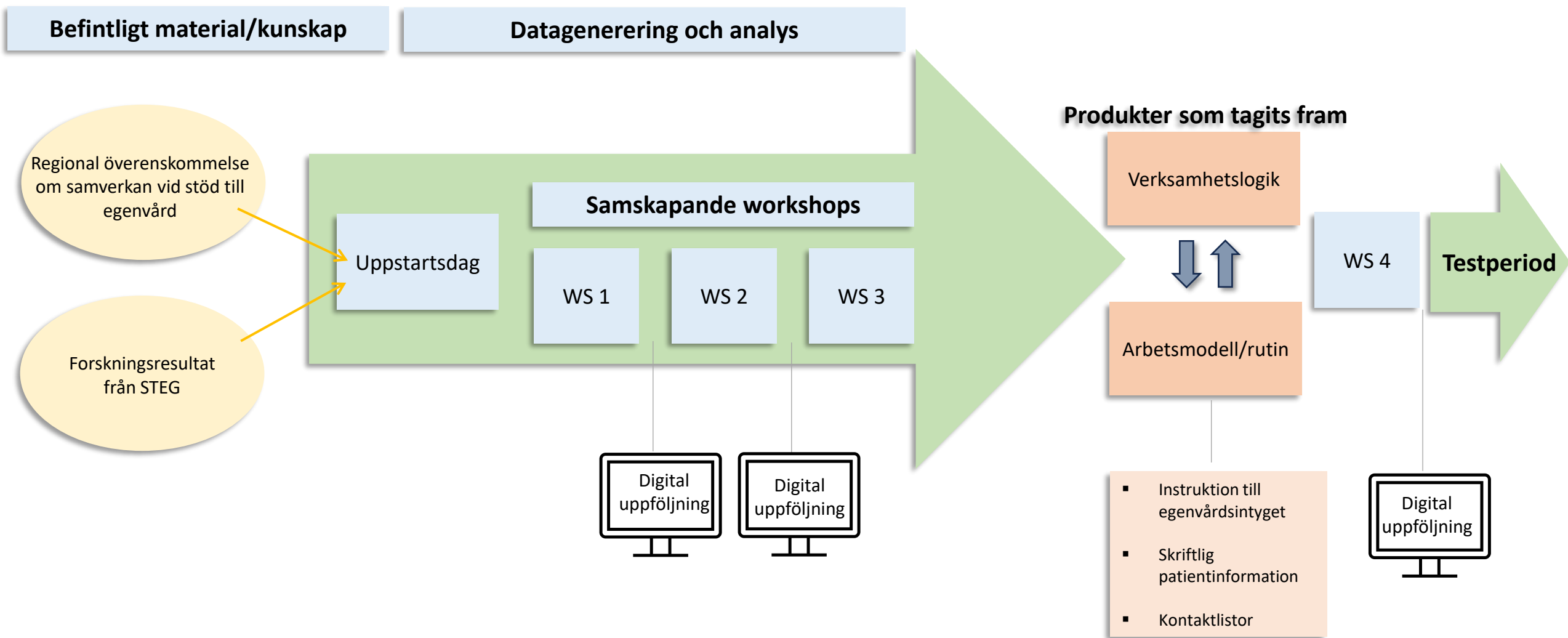
**Samskapa arbetsmodell med alla
involverade parter**

Vad är viktigt för ett välfungerande arbete
med att stödja äldres egenvård?

Två case med lokala samverkansparter

Process för samskapad arbetsmodell

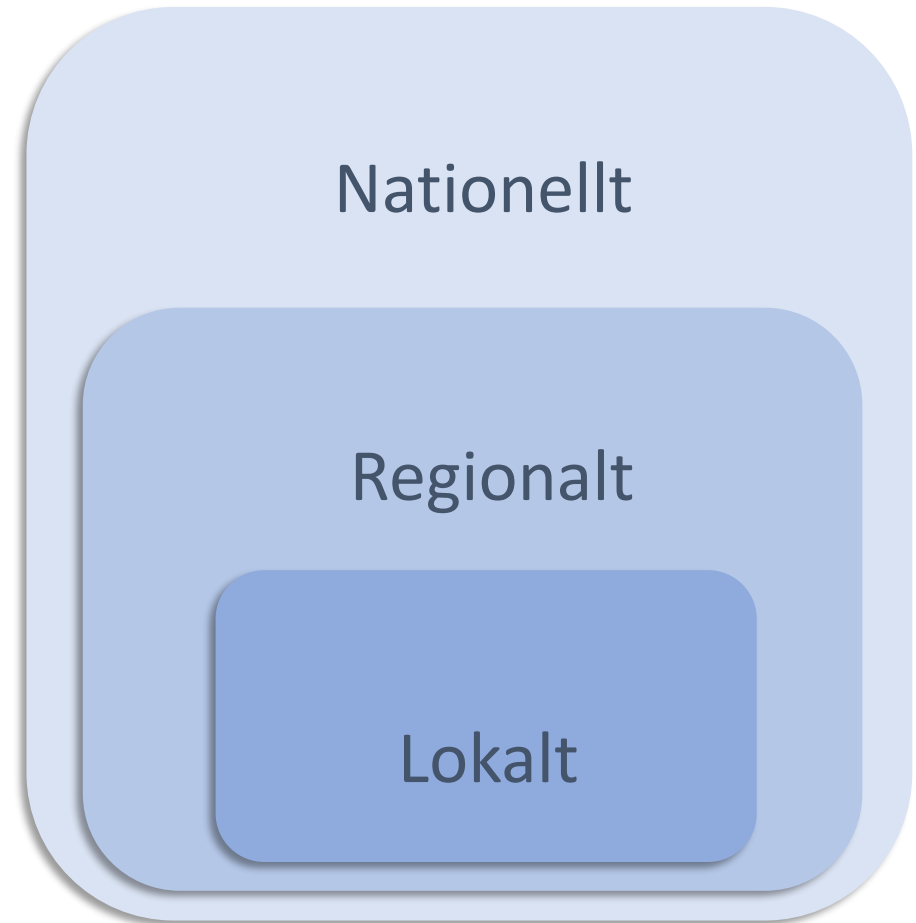

Arbete kring egenvård på flera nivåer

Socialstyrelsen tar fram
kunskapsstöd

Storsthlm och Region Stockholm
reviderar regional
överenskommelse

STEG-projektet bidrar under
projektets gång med färsk
information utifrån lokala case

Tack!

Läs mer om
STEG-projektet

